

Siuntion aseman ratasuunnitelma-alueen luontoarvojen tarkastelu 2024

Destia

29.11.2024

Sisältö

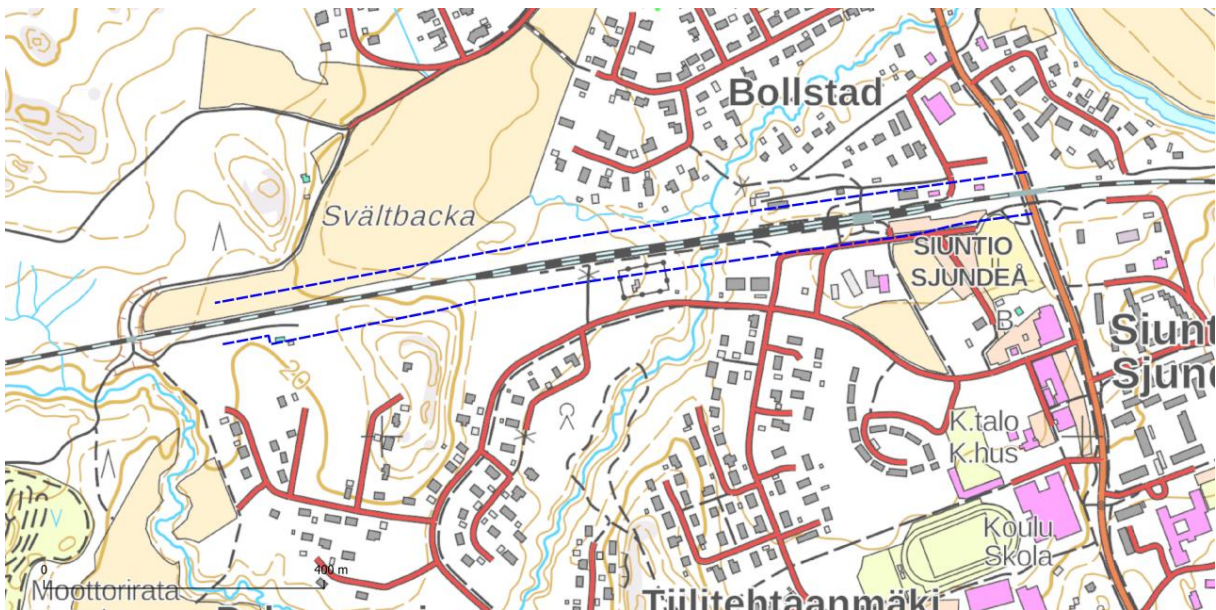
1	Johdanto	3
2	Selvitysalue.....	3
3	Aineisto ja menetelmät	3
4	Alueen luontoarvojen tarkastelu	5
4.1	Brännmalmsbäcken	5
4.1.1	Alueen luontoarvot lähtötietojen mukaan	5
4.1.2	Luontoarvojen tarkastelu maastokäynnin perusteella.....	8
4.2	Liito-oravan esiintyminen	13
4.2.1	Lajin kuvaus.....	13
4.2.2	Lähtötiedot	13
4.2.3	Alueen tarkastelu liito-oravan kannalta	15
4.3	Kasvillisuus ja luontotyypit	17
4.3.1	Yleiskuvaus	17
4.3.2	Arvokkaat luontokohteet.....	23
4.4	Suojelullisesti arvokkaat lajit	23
5	Maastokäynnin muut havainnot.....	24
6	Yhteenveto alueen luontoarvoista ja tarkastelu selvitystarpeista	26
7	Lähteet	26

1 Johdanto

Siuntion aseman ratasuunnitelmaan liittyvän kaavamuutoksen luonnoksen lausunnossa Uudenmaan ELY-keskus on todennut, että ”Kaavahankkeessa ajantasaiset luontoarvot tulee olla käytettävissä, jotta ympäristövaikutukset voidaan arvioida asianmukaisesti. Asemakaava-alueelta tulee siis tehdä koko alueen kattava luontoselvitys tai lausunto luontoasiantuntijan toimesta. ELY-keskus katsoo, että osasta aluetta tehty liito-oravaselvitys ja puron kohdalta vuonna 2011 tehty luontoselvitys eivät ole yksinään riittäviä.” Tämä selvitys on ratasuunnitelman kaavamuutosalueen luontoarvoja koskeva lausunto. Lausunnon on tehnyt FM biologi AFRY Finland Oy:stä. Alueen luontoarvoja on tarkasteltu sekä lähtötietojen että alueelle 1.10.2024 tehdyn maastokäynnin perusteella. Arvioinnissa otetaan kantaa siihen, tarvitaanko luontovaikutusten arviointiin vielä lisäksi kasvukauten ajoittuva luontoselvitys tai erillisiä lajiselvityksiä (liito-orava).

2 Selvitysalue

Selvitysalue sijaitsee Siuntiossa. Alueen rajausta on esitetty seuraavassa kuvassa (Kuva 2-1). Selvitysalue on kooltaan noin kaksi hehtaaria (400 m x 50 m) ja se sisältää uuden raiteen vuoksi laajenevan radan suoja-alueen lähiympäristöineen. Suoja-alueelta tullaan poistamaan nykyinen puusto.

Kuva 2-1. Selvitysalue kattaa sinisellä katkoviivalla rajatun alueen radan varressa.

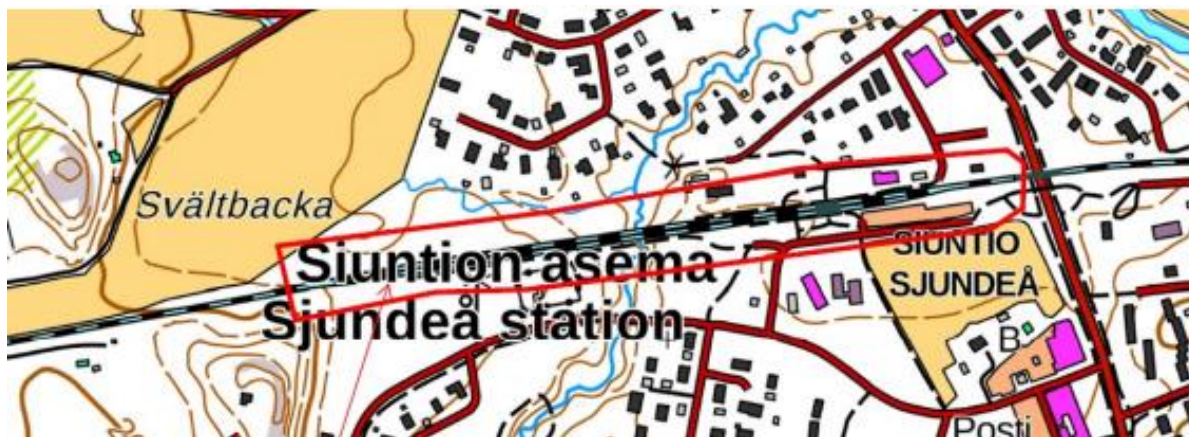
3 Aineisto ja menetelmät

Luontoarvojen tarkastelun lähtötietoina on käytetty alueelle aiemmin laadittuja selvityksiä, kartta- ja ilmakehu-aineistoja sekä viranomaistahojen ylläpitämiä karttapalveluita ja avoimia tietoaaineistoja (Maanmittauslaitos 2024, Suomen ympäristökeskus 2024, Metsäkeskuksen (2024) paikkatietoaaineistoja metsälakikohteista (erityisen tärkeät elinympäristöt)

ja Suomen Lajitietokeskuksen laji.fi-tietokannan suojelullisesti huomioitavien lajien esiintymätietoja, tietopyyntö käyttörajoitettuun aineistoon 13.11.2024). Kaikki käytetyt lähteet on esitetty raportin lopussa.

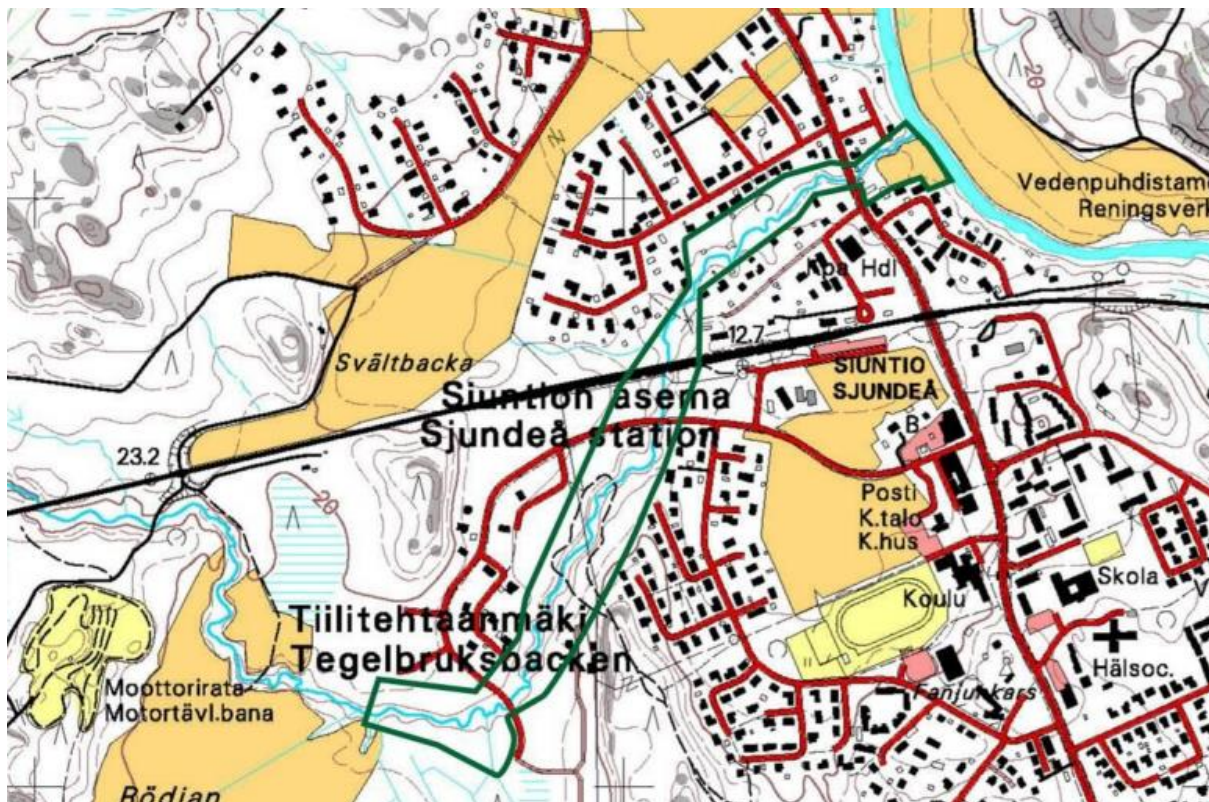
Alueelle on tehty maastokäynti 1.10.2024, jolloin liikuttiin koko ratasuunnitelman kaavamuutosalueella rautatien pohjoispuolen piha-alueita lukuun ottamatta. Maastokäynti ei ole varsinainen luontoselvitys kasvukauden kannalta myöhäisen ajankohdan vuoksi. Luontoarvojen tarkastelussa on kuitenkin noudatettu tehty oppaan "Luontoselvitykset ja luonto-vaikutusten arviointi" ohjeistusta (Mäkelä ja Salo 2023).

Siuntion aseman parantamishanketta varten on laadittu liito-oravaselvitys vuonna 2021 (Sweco Infra & Rail Oy). Liito-oravaselvityksen selvitysalue on esitetty seuraavassa kuvassa (Kuva 3-1). Selvitys ei kata kokonaan ratasuunnitelman kaavamuutosaluetta, vaan kaavamuutosalue jatkuu noin 400 metriä selvitysalueelta länteen.

Kuva 3-1. Vuoden 2021 liito-oravaselvityksen selvitysalue on esitetty kuvassa punaisella rajauksella.

Brännmalmsbäckenin puronotkon alueella on tehty luontoselvitys vuonna 2011 (Faunatica Oy 2012). Luontoselvitys sisälsi luontoarvojen perusselvityksen, eli luontotyyppien ja huomionarvoisten putkilokasvien kartoituksen, liito-oravaselvityksen, linnustonselvityksen, lahoppuulla elävien huomionarvoisten kovakuoriaisten esiselvityksen ja lahoppuulla elävien huomionarvoisten kääpien selvityksen. Selvitysalueen sijainti on esitetty seuraavassa kuvassa (Kuva 3-2).

Kuva 3-2. Brännmalmsbäckenin puronotkon luontoselvityksen selvitysalue on esitetty kuvassa vihreällä rajauksella.

Brännmalmsbäckenin purokunnostuksiin liittyy julkaisu ”Purokunnostukset ja pohja-eläimistö Siuntionjoen vesistöalueella vuonna 2019” (Mettinen 2021), jota on käytetty lähtötietona. Purokunnostusalueet sijaitsevat selvitysalueen ulkopuolella.

4 Alueen luontoarvojen tarkastelu

4.1 Brännmalmsbäcken

4.1.1 Alueen luontoarvot lähtötietojen mukaan

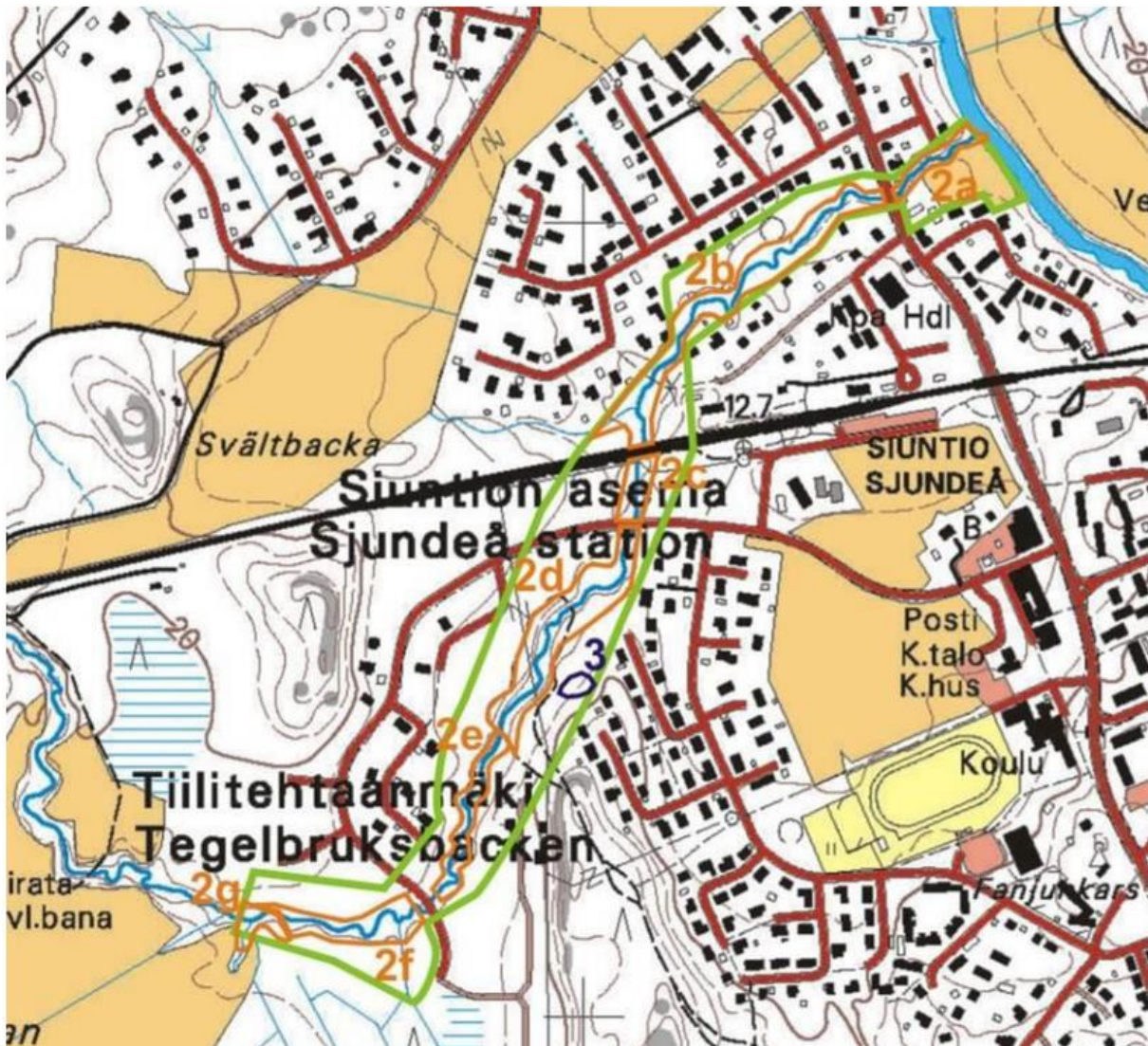
Brännmalmsbäckenin puronotkon alueella on tehty luontoselvitys vuonna 2011 (Faunatic Oy 2012). Luontoselvitys sisälsi luontoarvojen perusselvityksen, eli luontotyyppien ja huomionarvoisten putkilokasvien kartoituksen, liito-oravaselvityksen, linnustonselvityksen, lahpuulla elävien huomionarvoisten kovakuoriaisten esiselvityksen ja lahpuulla elävien huomionarvoisten kääpien selvityksen.

Suunnittelualuetta koskevat Faunatican luontoselvityksessä esitetyt luontotyyppikuviot 2b rautatien pohjoispuolella ja 2c rautatien eteläpuolella (Kuva 4-1). Kuvioiden kuvaukset on esitetty alla:

Kuvio 2b. Lehtipuuvaltainen lehtometsä reunustaa voimakkaasti mutkittelevaa puroomaa. Puusto pääosin harmaaleppä- ja tuomivaltaista, paikoin hienoja, läpimitaltaan

noin 40 cm haapoja (*Populus tremula*) sekä raitaa ja vaahteraa (*Acer platanoides*). Lahopuuta on paikoin runsaasti sekä maa- että pystypuuna. Kenttäkerroksessa vuohenputkea, lehtonurmikkaa, mesiangervoa, puna-ailakkia, kevätlehtoleinikkiä (*Ranunculus fallax*), valkokuokkoa (*Anemone nemorosa*), ojakellukkaa (*Geum rivale*), hiirenporrasta (*Athyrium filix-femina*), kevättähtimöä (*Stellaria holostea*), lehtopalsamia (*Impatiens noli-tangere*), rentukkaa (*Caltha palustris*), käenkaalia (*Oxalis acetosella*) ja lehtotähtimöä. Merkkejä aiemmista harvennuksista, mutta ne eivät ole vaikuttaneet alueen ominaispiirteiden säilymiseen. Lisäarvoa tuo lahon lehtipuun runsas määrä. Myös metsälain mukainen rehevä lehtolaikku. Merkittävät luontoarvot.

Kuvio 2c. Radan ja tien välinen puropätkä, jonka välittömässä läheisyydessä on suoritettu hakkuita ja puron pienilmastoon vaikuttava puiden varjostus on vähentynyt merkittävästi. Purouoma on edelleen luonnontilaisen kaltainen. Keskin kertaiset luontoarvot

Kuva 4-1. Kuvassa on esitetty Faunatican (2012) luontoselvityksen selvitysalue vihreällä rajauksella ja rajatut luontotyyppikuviot oranssilla rajauksella. Purouoma on vesilakikohde.

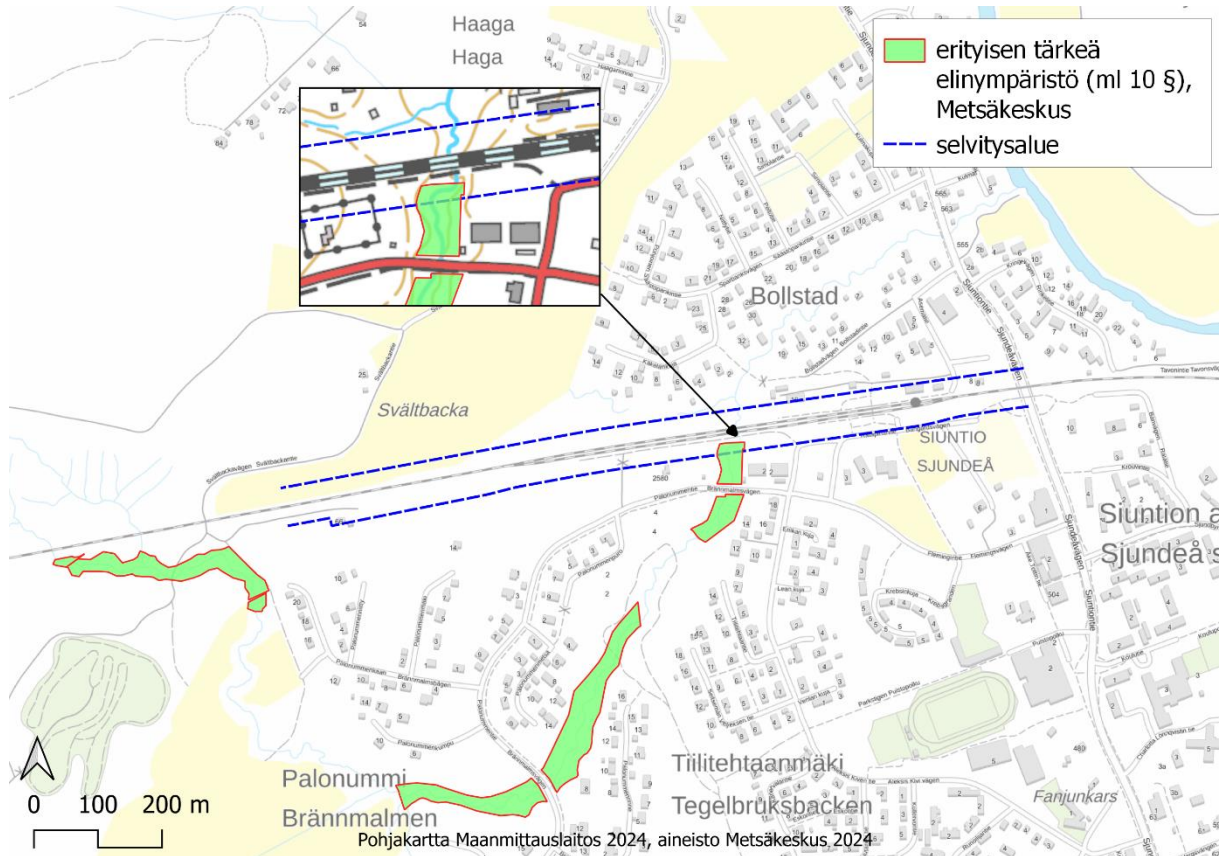
Faunatican (2012) luontoselvityksessä ei suunnittelualueelta tehty havaintoja huomionarvoisista lintulajeista. Linnustoselvityksessä tehtiin havainto satakielestä rautatien eteläpuolelta suunnittelualueelta ja pohjoispuolelta havaittiin mustapääkerttuja. Nämä lajit eivät ole suojelullisesti huomioitavia. Selvityksessä todetaan Brännmalmsbäckenin purontkon olevan kokonaisuutena linnustollisesti melko arvokas alue. Lahopuulla elävien huomionarvoisten kovakuoriaisten esiselvityksessä todetaan, että huomionarvoista lajistoa ei havaittu eivätkä jatkoselvitykset ole tarpeellisia. Uhanalaisia, silmälläpidettäviä tai vanhan metsän indikaattorikäypälajeja ei selvityksessä havaittu.

Suunnittelualuetta koskien Faunatican luontoselvityksessä todetaan jatkoselvitystarpeista, että kirjojokikorenon (*Ophiogomphus cecilia*) esiintyminen purossa tulisi selvittää. Kirjojokikorento on EU:n luontodirektiivin liitteen IV laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja. Laji on myös koko maassa rauhoitettu (LSA 2023/1066, liite 1). Puronvarsi on luontoselvityksen mukaan uhanalaisuudeltaan vaarantuneelle (VU) (Hyvärinen ym. 2019) purohyrrälle (*Bembidion monticola*) sopiva esiintymispaikka, joten sen esiintyminen alueella tulisi selvittää. Purohyrrä on selvityksen tekoaikaan vuonna 2012 ollut uhanalaisuudeltaan erittäin uhanalainen ja erityisesti suojeltava laji.

Kirjojokikorenon esiintyminen Suomessa on paikoittaista ja laukuittaista sopivien elinympäristöjen puutteen takia. Kirjojokikorento viihtyy purojen ja pienten jokien virtapaikoissa, missä laji on melko runsaslukuinen ja näkyvä. Kirjojokikorento saattaa hyötyä uittoa varten perattujen virtavesialueiden kunnostuksesta, jolloin vesiin lisätään soraikkooa, erikokoisia kiviä ja lohkareita (SYKE 2022). Kirjojokikorentoa ei ole Brännmalmsbäckenin purosta selvitetty. Lajista ei ole havaintoja Siuntion kunnan alueelta. Lähin havainto Lajitietokeskuksen laji.fi-tietokannasta on Nuuksion kansallispuistosta noin 30 kilometrin etäisyydeltä, pääasiassa lajin esiintyminen painottuu Itä- ja Kaakkois-Suomeen. Brännmalmsbäckenin alueella on tehty taimenen kutusoraikkojen kunnostuksia, joiden myötä ympäristö on voinut parantua myös kirjojokikorenon elinympäristöjen kannalta. Purohyrrä on Suomessa hyvin harvinainen, sillä on yksi havaintopaikka 2000-luvulta Espoon Glomsinjoelta (laji.fi). Selvitysalueelta em. lajien selvittämistä ei katsota tarpeelliseksi.

Brännmalmsbacen on hyvin pieni savimaan joki. Sen ekologista luokkaa ei ole määritetty (Mettinen 2021). Brännmalmsbäcken on erittäin potentiaalinen meritaimenen lisääntymisalue ja sen alueelle on tehty kutusoraikkojen kunnostuksia vuosina 2019–2020. Vuoden 2021 koekalastuksissa purossa on havaittu taimenta (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2019). Brännmalmsbäckenin purokunnostuksiin liittyy julkaisu ”Purokunnostukset ja pohjaeläimistö Siuntionjoen vesistöalueella vuonna 2019” (Mettinen 2021). Puron alueelta on kartoitettu pohjaeläimistöä kunnostukseen valituilta alueilta. Raportin (Mettinen 2021) mukaan tutkimusalue Brännmalmsbacken 1 sijaitsee vain noin 100 metrin etäisyydellä Siuntionjoesta. Tutkimusalue Brännmalmsbäcken 2 sijaitsee ylempänä uomassa Suitiantien länsipuolella noin 900 metrin etäisyydellä Siuntionjoesta. Kuvausten mukaan pohjaeläimistön tutkimusalueet, eli purokunnostusalueet, sijaitsevat selvitysalueen pohjoispuolella, arviolta noin 400 metrin etäisyydellä. Siuntion kuntakeskustan läpi mutkittelevan Brännmalmsbäckenin pohjaeläimistö oli selvityksen mukaan kohtalaisen monipuolinen. Puron ekologiset tilamuuttujat saivat arvoja huonosta hyvään. Kokonaisuutena arvioiden Brännmalmsbäckenin arvioitiin soveltuvan vähintään tyydyttävästi tai jopa hyvin taimenen elinalueeksi.

Brännmalmsbäckenin puron varresta on Metsäkeskuksen kuviotiedoissa rajattu selvitysalueelle ulottuva metsälain 10 § tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö, joka on pienvesien välitön lähiympäristö. Brännmalmsbäckenin puron varren metsälakikuviot on esitetty seuraavassa kuvassa (Kuva 4-1).

Kuva 4-2. Metsälain 10 § mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt Metsäkeskuksen kuviotietojen mukaan.

4.1.2 Luontoarvojen tarkastelu maastokäynnin perusteella

Tässä kappaleessa on kuvattu Brännmalmsbäckenin puron luontoarvot selvitysalueella maastokäynnin 1.10.2024 tarkastelun perusteella.

Rautatien eteläpuoli

Rautatien eteläpuolella Palonummentiehen rajoittuen puro virtaa loivan, mutta melko syvän uoman pohjalla. Puron varsi on lehtimetsää, joka idän puolella rajoittuu kerrostalon piha-alueeseen. Länsipuolella lehtimetsää on hieman laajemmin. Puro mutkittelee uomassaan osin luontaisesti ja osaksi mahdollisesti oikaistuna tällä lyhyellä radan ja tien välisellä alueella. Puron pohja on savea. Puustoon kuuluu tuomi, koivu, raita, vaahtera, ylempänä muutama kuusi ja nuori tammi. Palonummentien varressa on joitakin isoja koivuja. Purossa on ohutta lahoppua. Puut kaartuvat puron ylle (Kuva 4-3). Puro alittaa Palonummentien (Kuva 4-4) ja rautatien rummulla (Kuva 4-5). Puroon laskee selvitysalueella savinen oja, jonka varressa on levinnyt vieraslaji jättipalsami.

Kuva 4-3. Puron varren lehtipuustoa Palonummentien ja rautatien välissä.

Kuva 4-4. Kuva puron varresta länsirannalta Palonummentien alittavan rummun suuntaan.

Kuva 4-5. Kuva purouomaan rautatien puolelta.

Rautatien pohjoispuoli

Rautatien pohjoispuolella pyörätien ja radan välisellä alueella puron varsi on lehtipuustoinen. Puro alittaa pyörätien (Kuva 4-6) ja rautatien rummulla. Puron varren puustossa on harmaaleppää, raitaa, koivuja ja tuomea. Pensaskerroksen lajistoon kuuluvat tammen taimet ja koiranheisi. Ojan varsi on melko ryteikköinen (Kuva 4-7). Aluskasvillisuuteen kuuluu mm. vuohenputki ja paikoin kotkansiipi. Oja on savipohjainen ja uoman ylle on kaatunut lahoppuustoa, joka on enimmäkseen ohutta, mutta myös muutama isompi runko on kaatunut uomaan. Rannat ovat saviset ja rinteellä on savivyörymä. Uoma on todennäköisesti luontainen, mutta sitä on voitu hieman oikaista pyörätien päässä. Selvitysalueen tuntumassa on muutamia isompia haapoja, muutama kuusi ja nuorempaa koivua ja raitaa. Radan varsi on pensaikkoinen ja ryteikköinen (Kuva 4-8). Puroon laskee kapeampi purouoma talojen takana lännessä. Sekin virtaa melko syvällä uomassa. Molempien uomien rinteillä on joissakin kohdissa kipattu puutarhajätettä. Myös metalliromua ja vanhaa rakennusjätettä löytyy puron varresta.

Kuva 4-6. Puro alittaa pyörätien rummun kautta selvitysalueen pohjoispuolella.

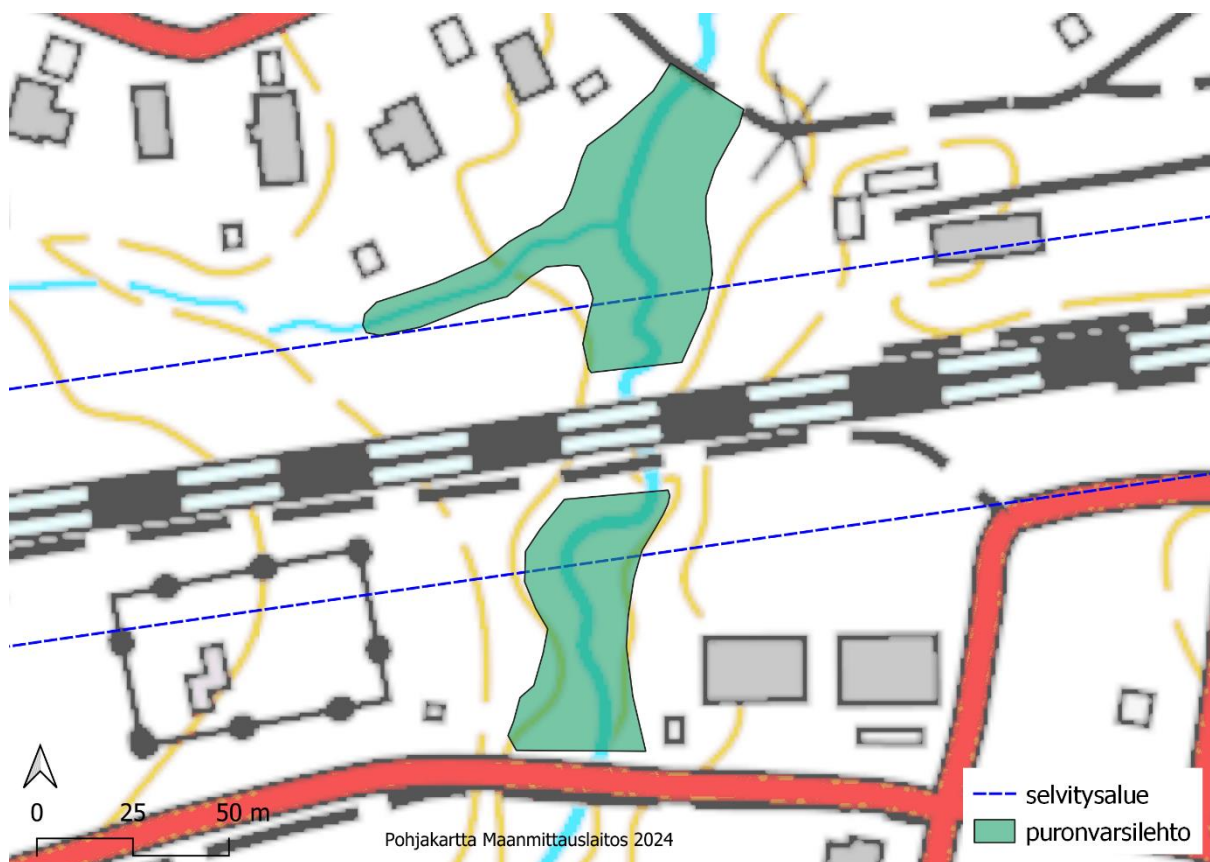

Kuva 4-7. Puron vartta rautatien pohjoispuolella, selvitysalueen ulkopuolella. Kuva radan suuntaan puron länsirannalta.

Kuva 4-8. Puron vartta lähellä rataa.

Puronvarren arvokkaat luontokohteet selvitysalueella on esitetty seuraavassa kuvassa (Kuva 4-9). Kuvaan on rajattu puronvarren lehtomainen lehtimetsä radan molemmin puolin. Lahopuustoisuus lisää puron varren luontoarvoja. Suomen luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen (Kontulla ja Raunio 2018) mukaan savimaiden pikkujöet ja purot on äärimmäisen uhanalainen (CR) luontotyyppi. Puron luontoarvoja heikentää puron yli rakennettu rautatie ja muut tiet.

Kuva 4-9. Arvokkaat luontokohteet selvitysalueella maastotarkastelun 1.10.2024 mukaan.

4.2 Liito-oravan esiintyminen

4.2.1 Lajin kuvaus

Liito-orava on luontodirektiivin liitteen IV (a) laji. Sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä luonnonsuojelulain 78 §:n perusteella (Luonnonsuojelulaki 9/2023). Uhanalaisuusluokituksen mukaan liito-orava on vaarantunut (VU) (Hyvärinen ym. 2019). Se on myös luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu. Merkittävin syy liito-oravan uhanalaisuuteen on metsätalous, koska laji suosii vanhoja kuusivaltaisia sekametsiä ja kärsii kolopuiden vähenemisestä. Liito-oravaa tavataan Etelä- ja Keski-Suomessa aina Kuusamon korkeudelle asti. Liito-orava käyttää ravintonaan haapaa, mutta myös muita lehtipuita. Pesät voivat olla kolopuissa tai vanhoissa oravanpesissä. Liito-orava voi pesiä myös rakennuksissa tai linnunpöntöissä. Liito-oravayksilöllä on vuoden aikana käytössä useita pesäpaikkoja. Aikuisen naaraan elinpiiri on kooltaan yleensä 4–10 ha, koiraan useita kymmeniä hehtaareja. Tärkeää liito-oravan elinympäristölle on yhteys muihin sopiviin metsäalueisiin. (Sweco 2021: Hanski 2006, SYKE)

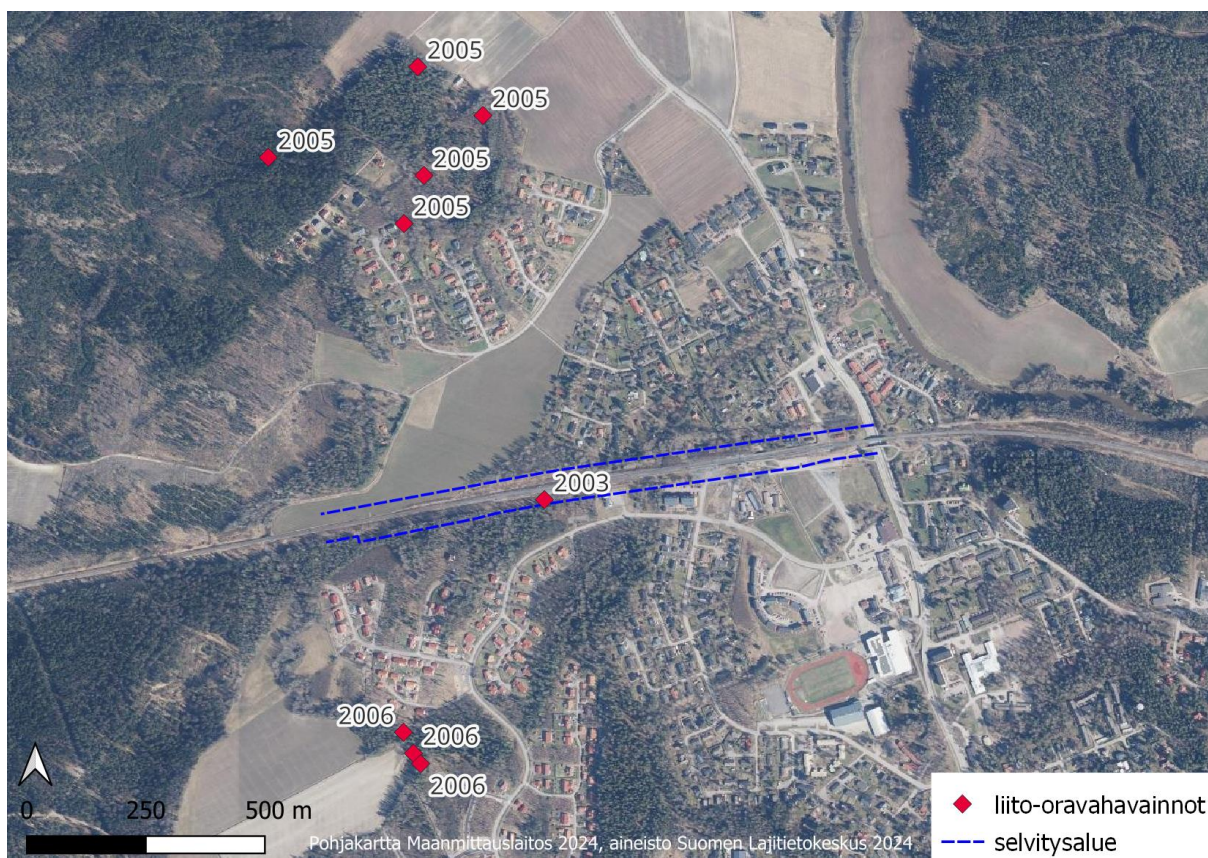
4.2.2 Lähtötiedot

Siuntion rautatieaseman alueelle vuonna 2021 tehdyssä liito-oravaselvityksessä (Sweco) ei tehty havaintoja lajista. Selvityksessä todetaan, että alueella ei selvityksen perusteella ole liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja tai lajille erityisen tärkeitä elinympäris-

töjä, joten liito-oravaa ei tarvitse suunnittelussa erikseen huomioida. Siuntion keskustan länsi- ja itäpuolella sijaitsevilla yhtenäisemmillä metsäalueilla voi olla merkitystä liito-oravan liikkumisen kannalta pohjoiseteläsuunnassa. Yleisesti ottaen radan varteen on hyvä jättää puustoa mahdollisuuksien mukaan, etteivät mahdolliset ekologiset yhteydet rautatien yli katkea. Itse selvitysalueen pohjois- ja eteläpuoli ovat kuitenkin rakennettuja alueita, joilla ei ekologisten yhteyksien kannalta ole yhtä suurta merkitystä kuin yhtenäisillä metsäalueilla selvitysalueen ulkopuolella.

Faunatican vuoden 2012 luontoselvityksessä ei liito-oravan esiintymisestä saatu havainnot. Selvityksessä todetaan, että Brännmalmsbäckenin puronotko toimii liito-oravan kulureittinä, vaikkakin junaradan ja Palonummentien välillä yhteys on nykyisellään vain juuri ja juuri liikkumisen salliva. Tältä osin yhteyttä ei tulisi enää heikentää. Lisäksi pohjoisimmasta osasta ei ole toimivaa yhteyttä muualle ympäristöön.

Seuraavassa kuvassa (Kuva 4-10) on esitetty selvitysalueen ja lähialueen liito-oravahavainnot Suomen Lajitietokeskuksen laji.fi-tietokannan (tietopyyntö käyttörajoitettuun aineistoon 13.11.2024) mukaan. Kuvassa (Kuva 4-11) on esitetty selvitysalueen havaintopaikka lähempää.

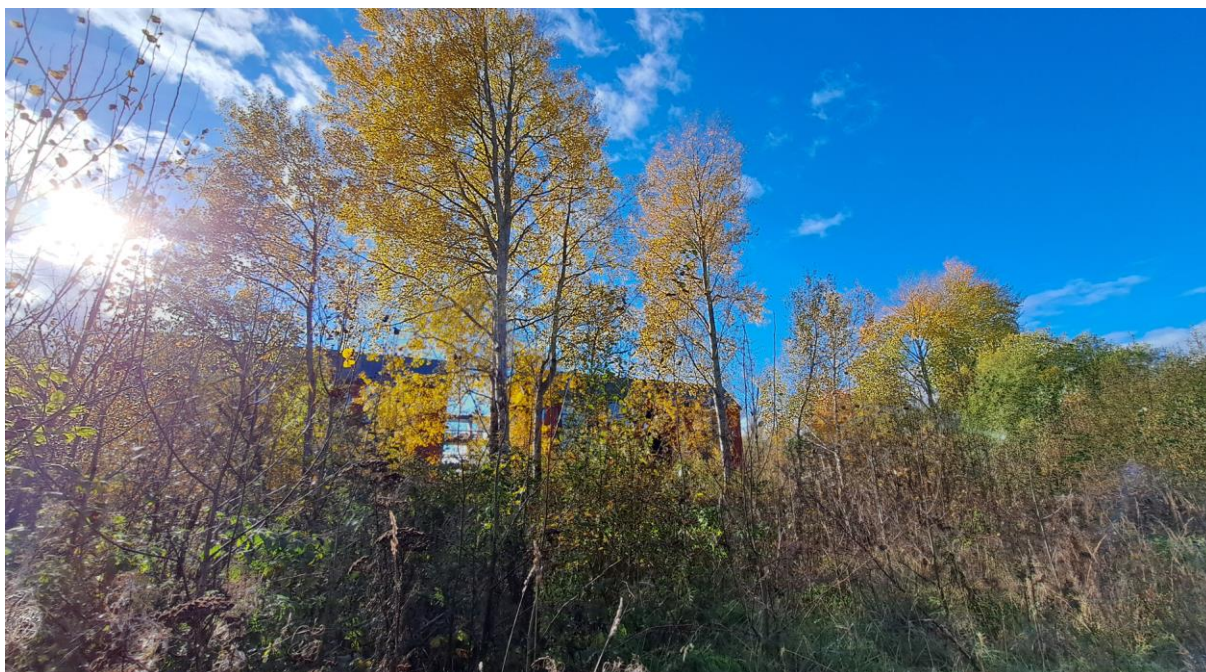
Kuva 4-10. Liito-oravahavainnot Suomen Lajitietokeskuksen laji.fi-tietokannan mukaan. Maanmittauslaitoksen ortokuvan kuvausvuosi on 2024.

Kuva 4-11. Selvitysalueen liitto-oravahavainto, lähikuva.

4.2.3 Alueen tarkastelu liitto-oravan kannalta

Selvitysalueella ei ole laajemmin liitto-oravalle tyypillistä ympäristöä; vanhaa kuusi-/lehtisekametsää. Selvitysalueella on yksittäisiä vanhoja kuusia, haapoja ja koivuja ja joissakin haavoissa havaittiin koloja, jotka ovat liitto-oravalle pesäpaikkoina tärkeitä. On mahdollista, että liitto-orava liikkuu tai ruokailee alueella, mutta tyypillisintä ympäristöä alue ei ole. Vanhempi puusto sijoittuu selvitysalueen ulkopuolelle, joten liitto-oravan esiintyminen selvitysalueella on epätodennäköistä.

Kuva 4-12. Palonummentien kerrostalojen edustalla on muutamia isompia haapoja.

Kuva 4-13. Rautatien pohjoispuolen harvaa lehtimetsikköä. Alueella on joitakin isompia haapoja.

Potentiaalisinta aluetta liito-oravalle on selvitysalueen ulkopuolella rautatien eteläpuolella Palonummenniitty ja Palonummenmäki -nimisten teiden pohjoispuolella olevan pienen mäen kohdalla. Tällä alueella on useampia vanhoja haapoja ja kuusia. Puissa on joitakin koloja (Kuva 4-14) ja metsikössä risupesäiä. Kuusisekametsää on myös Palonummenmäen itäpuolella rinteessä, selvitysalueen ulkopuolella, selvitysalueen eteläpuolella.

Kuva 4-14. Kolo vanhassa haavassa.

Jos rakentamisen vaikutukset ulottuvat selvitysalueena esitetyn suoja-alueen eteläpuolelle, olisi alueelle hyvä tehdä oikea-aikainen liito-oravaselvitys. Selvitysalueelta sitä ei katsota tarpeelliseksi. Sekä Swecon (2021) että Faunatican (2012) selvityksissä otetaan kantaa ekologiin yhteyksiin/liito-oravan kulkureittiin rautatien yli. Selvitysalueen molemmiin puolin on rakennettua ympäristöä ja pohjoispuolella avointa peltoa, joten alue ei yhteyksien kannalta ole erityisen merkittävä. Selvitysalueen länsipuolella on yhtenäisempiä metsäalueita, joiden kautta ekologiset yhteydet voivat toimia.

4.3 Kasvillisuus ja luontotyypit

4.3.1 Yleiskuvaus

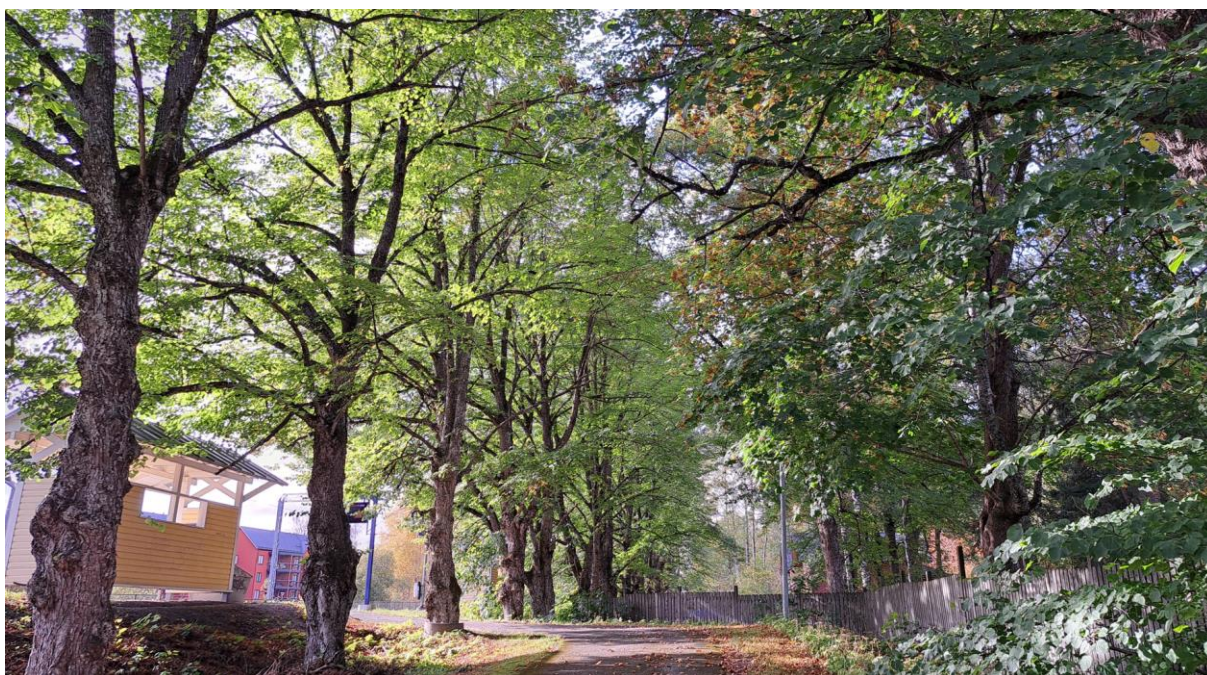
Rautatien pohjoispuolella kasvillisuus on selvitysalueen länsipäässä avointa viljelyssä olevaa peltoa (Kuva 4-15). Pellon itäpuolella on asuinrakennuksia Käkeläntien varressa. Niiden eteläpuolella on puustoinen alue, jossa on harvaa sekapuustoa, kuusta, koivua ja muita lehtipuita. Suunnittelualueella radan varressa on pensaikkoa ja nuorta puustoa. Käkeläntien varren asuinrakennuksista osan kiinteistöt ulottuvat radan varteen. Brännmalmsbackenin puron varressa on tiheää lehtipuustoa ja lahoppua maapuuna. Suunnittelualueen pohjoispuolella laskee mutkitteleva oja Brännmalmsbäckenin puroon. Sen ja rautatien välissä on koivua kasvavaa entistä peltomaata (Kuva 4-16). Rautatieaseman rakennusten pihat ovat aidattuja yksityispihoja. Pihoilla kasvaa vanhempaa puustoa, kuten vanhoja lehmuksia (Kuva 4-17). Selvitysalueen itäpäässä rautatie ylittää sillalla Siuntiontien. Selvitysalueen länsipäässä on varastorakennus hoidettuine pihalueineen.

Kuva 4-15. Viljeltyä peltoa rautatien pohjoispuolella. Kuvaussuunta etelään.

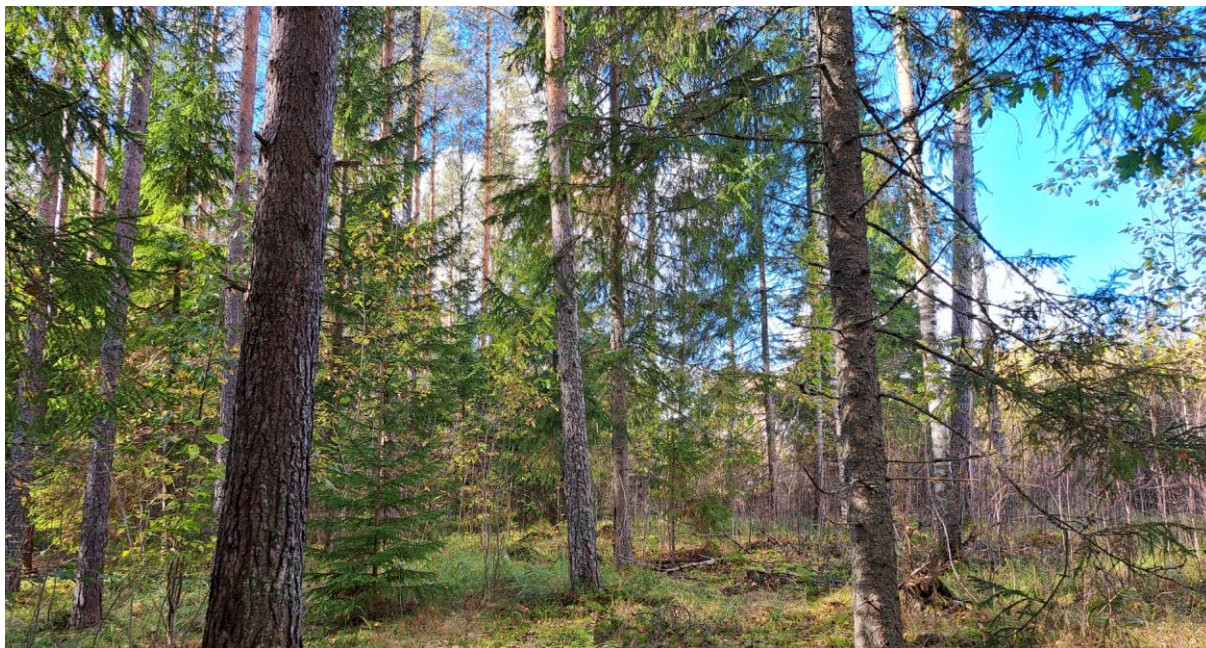
Kuva 4-16. Rautatien pohjoispuolen nuorta koivikkoa.

Kuva 4-17. Rautatien pohjoispuolen lehmuskujanne.

Rautatien eteläpuolella selvitysalueen länsipäässä on metsää. Metsä jatkuu alueen ulkopuolella Palonummenkaaren ja Palonummenniityn asutukseen saakka. Länsipään metsä on mäntyvaltaista tuoretta kangasta (Kuva 4-18). Radan varressa länsipäässä on ollut 1970 ja -80-luvulla (vanhatkartat.fi) rakennettuja rakennuksia, jotka on nyt purettu. Rakennukset näkyvät vielä nykyisillä taustakartoilla. Alueella on avoin pihapiiri, jossa on peltoa/niittyä (Kuva 4-19). Istutuksista ovat jäänteinä monet koristekasvit, kuten rusopajuangervo, kurtturuusu, syreeni, komealupiini ja (kanadan)piisku sekä muutama iso pihapuu. Pihapiiristä itään metsä suunnittelualueella on vaihdellen lehtipuu- ja kuusi-

valtaista (Kuva 4-20). Radan varressa on hyvin tiheää nuorta puustoa ja pensaikkoo. Metsäisen alueen itäpuolella on sähköasema, jonka ympäristön kasvillisuus on nuorta lehtipuustoa ja pensaikkoo sekä rehevöitynyttä niittykasvillisuutta. Palonummentien varren kerrostalojen eteläpuolella on harvaa lehtipuustoa. Brännmalmsbackenin puron varressa on tiheää lehtipuustoa ja lahopuuta maapuuna. Rautatieaseman kohdalla radan eteläpuolella on pysäköintialuetta, pyörätie ja avoimia tai pensoittuneita niittymäisiä alueita (Kuva 4-21).

Kuva 4-18. Selvitysalueen länsipäässä on mäntyvaltaista kangasmetsää.

Kuva 4-19. Entinen pihapiiri selvitysalueen länsipäässä radan varressa.

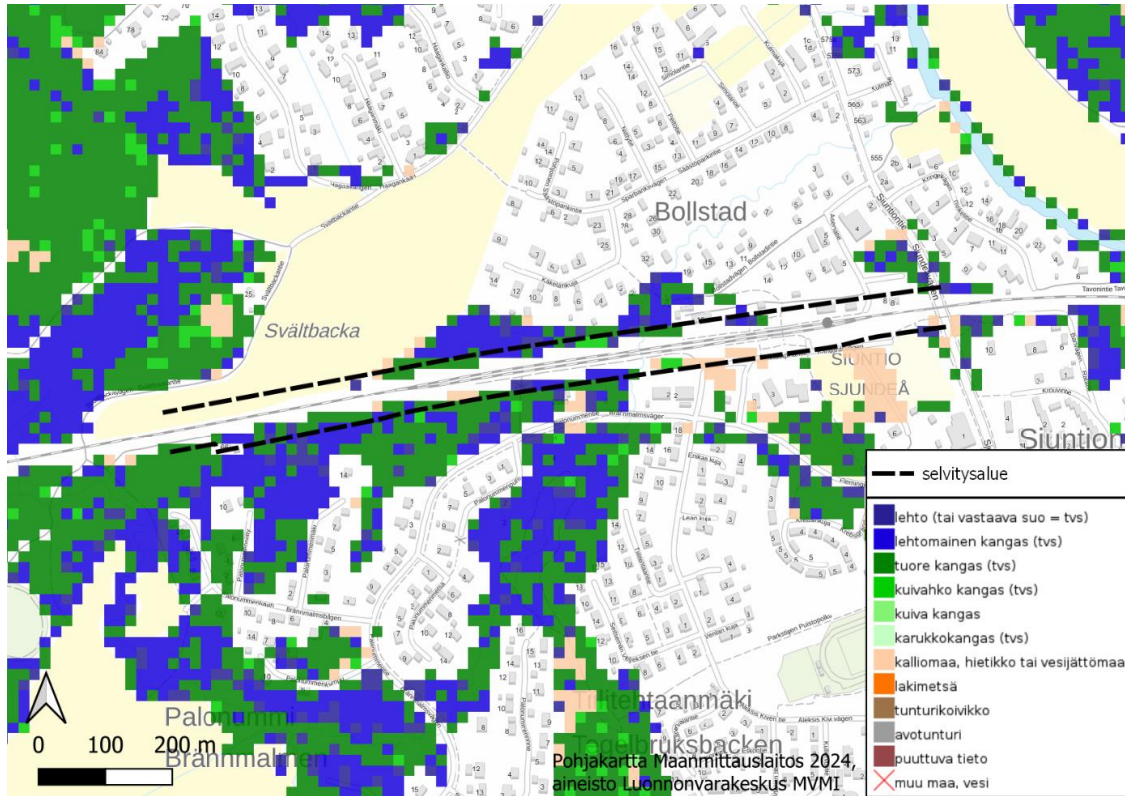

Kuva 4-20. Kuusi- ja lehtipuustoista metsää rautatien eteläpuolella.

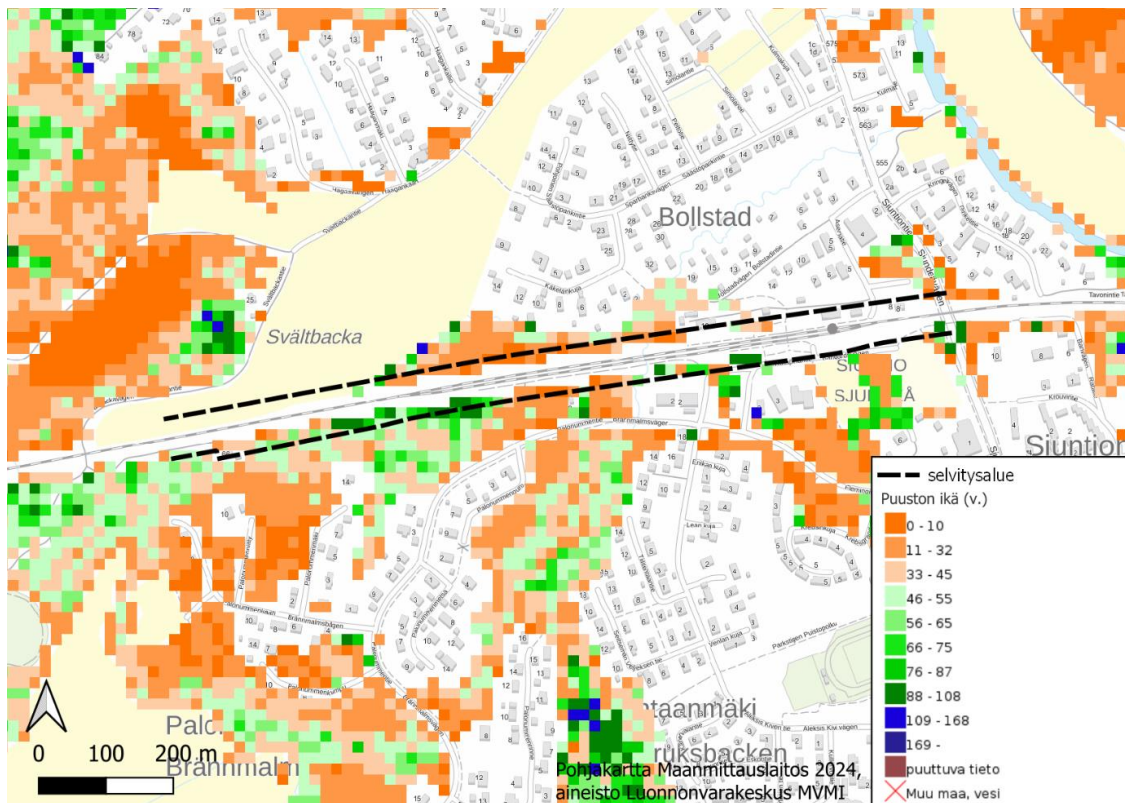

Kuva 4-21. Pysäköintialuetta sekä niittymäistä aluetta radan eteläpuolella.

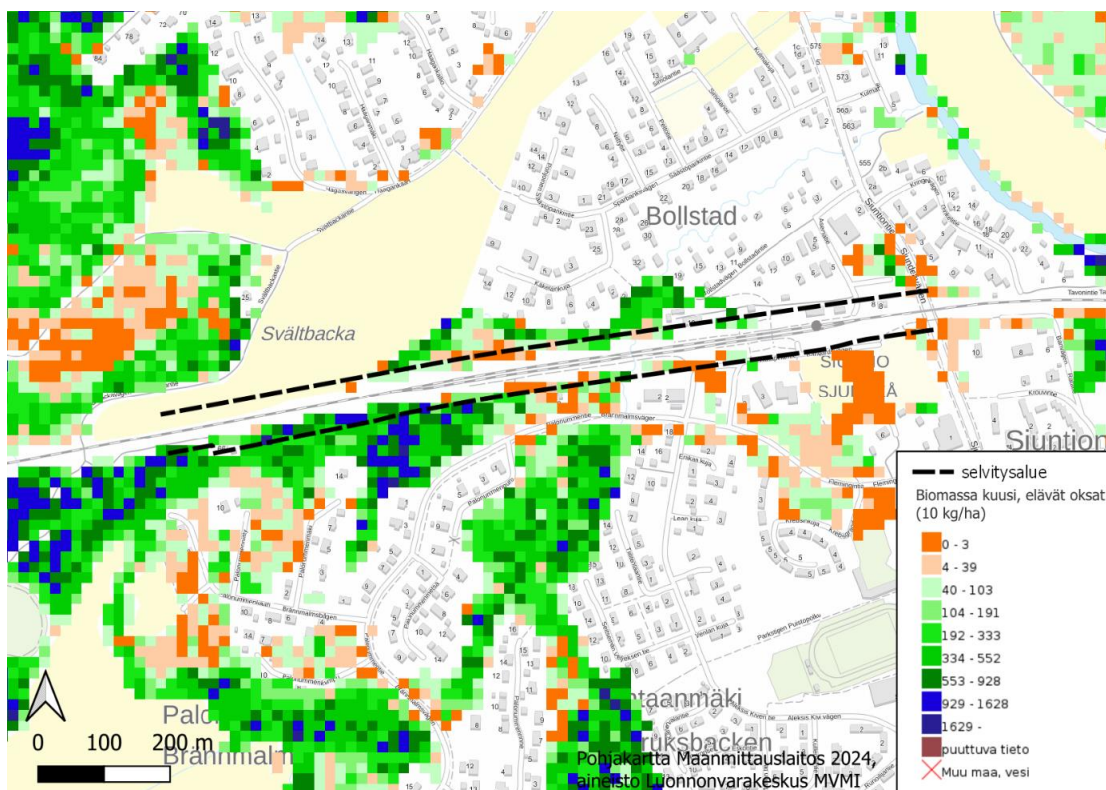
Metsien yleisiä piirteitä kuvaavat Luonnonvarakeskuksen monivaiheisen valtakunnan metsien inventoinnin (MVMi 2021) kartta-aineistot: kasvupaikka, puuston ikä, biomassa kuusi elävät oksat (10 kg/ha) ja biomassa lehtipuut elävät oksat (10 kg/ha), jotka on esitetty seuraavissa kuvissa (Kuva 4-22, Kuva 4-23, Kuva 4-24, Kuva 4-25).

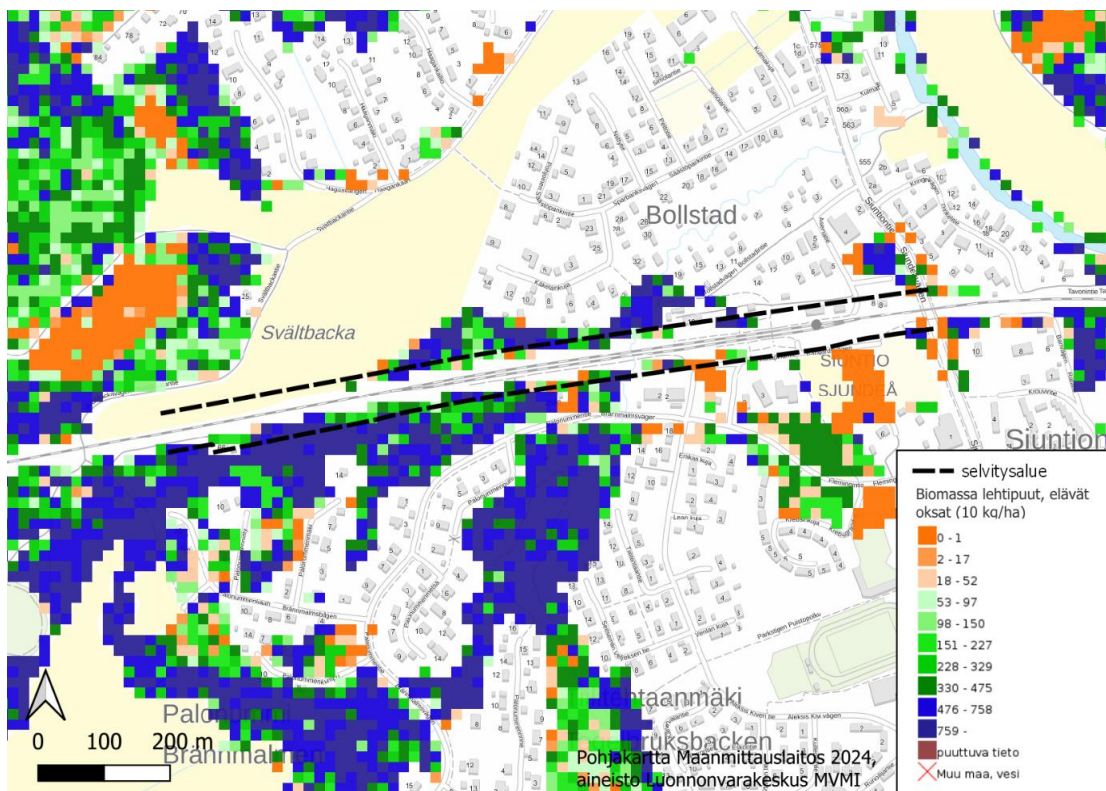
Kuva 4-22. Kasvupaikka (Luonnonvarakeskus, MVMi 2021).

Kuva 4-23. Puuston ikä (Luonnonvarakeskus, MVMi 2021).

Kuva 4-24. Biomassa kuusi, 10 kg/ha (Luonnonvarakeskus, MVMI 2021).

Kuva 4-25. Biomassa lehtipuut, 10 kg/ha (Luonnonvarakeskus, MVMI 2021).

4.3.2 Arvokkaat luontokohteet

Brännmalmsbäckenin puronvarren luontoarvoja on tarkasteltu kappaleessa 4.1.2. Puron varressa on arvokkaita luontokohteita. Muilta osin selvitysalueella ei ole erityisiä luontoarvojensa ja kasvillisuutensa puolesta huomioitavia kohteita, joten varsinainen luontoselvitys ei ole tarpeen. Tämän selvityksen perusteella voidaan todeta, että puronvarren ulkopuolisilla alueilla ei ole luonnonsuojelulain, vesilain tai metsälain mukaisia suojeltuja luontotyyppisiä tai uhanalaisia luontotyyppisiä (Kontula ja Raunio 2018), jotka tulisi suunnitelmassa huomioida. Myöhäisestä maastokäynnin ajankohdasta (1.10.2024) huolimatta kasvillisuus oli vielä suurimmaksi osaksi tunnistettavissa.

Alueella esiintyy uhanalaista ketoraunikkia. Sitä on käsitelty kappaleessa 4.4.

Rautatien pohjoispuolella rautatieaseman länsipuolella on maisemallisesti merkityksellistä puustoa rautatien suoja-alueella. Rataa reunustaa rivi vanhoja lehmuksia ja asemarakennusten pihossa kasvaa vanhoja jaloja lehtipuita. Itäisimmän varastorakennuksen takana on lehmuskujanne. Jos suoja-alueen puusto kaadetaan myös näiltä alueilta, sillä on merkitystä erityisesti maiseman arvojen kannalta.

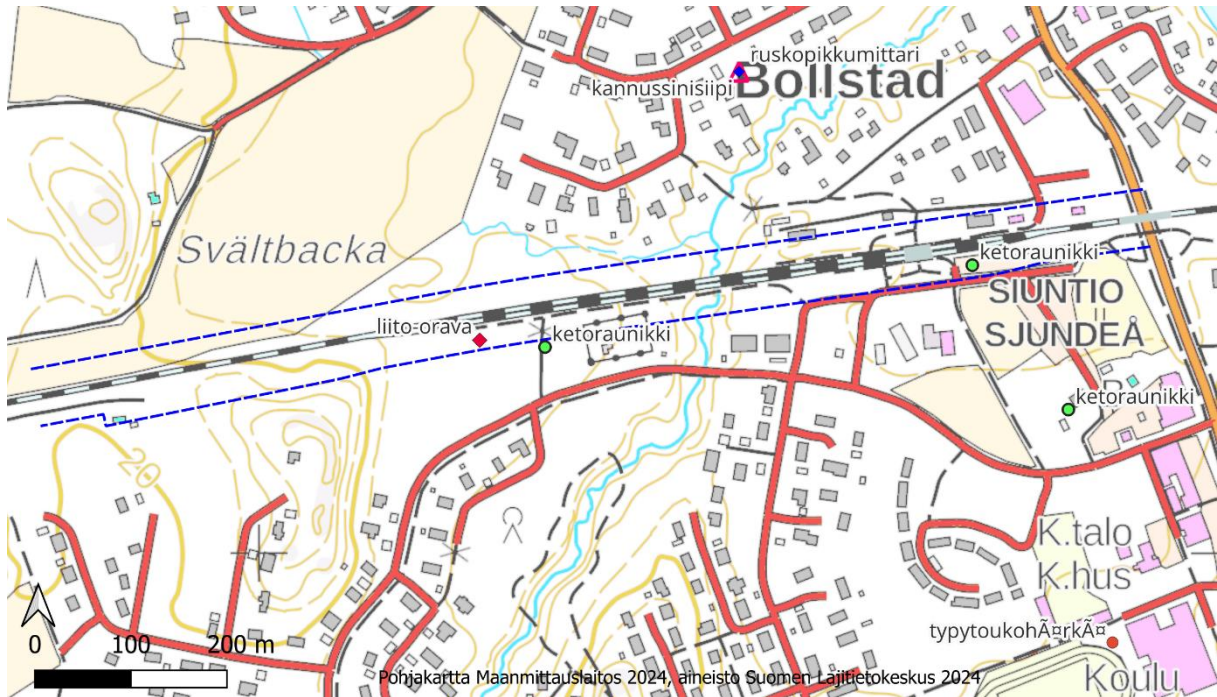
4.4 Suojelullisesti arvokkaat lajit

Suomen Lajitietokeskuksen laji.fi-tietokannan havainnot (tietopyyntö käyttörajoitettuun aineistoon 13.11.2024) on esitetty seuraavassa kuvassa (Kuva 4-26).

Selvitysalueelta on havainto liito-oravasta vuodelta 2003. Havaintopaikan kohdalla radan varren puustoa on kaadettu vuoden 2003 jälkeen (Maanmittauslaitos, historialliset ilmakuvat v. 2006 ja 2021). Selvitysalueella ei tällä kohdalla ole lajille sopivaa ympäristöä. Liito-oravan esiintymistä on tarkasteltu kappaleessa 4.2.

Selvitysalueelta ja hieman sen eteläpuolelta on havaintoja uhanalaisuudeltaan (Hyvärinen ym. 2019) vaarantuneesta (VU) ketoraunikista (Kuva 4-26). Ketoraunikki on aukkoisilla kedoilla, pientareilla, poluilla, tienvierillä, sorakuopissa, ratapenkereillä, piholla, joutomailla ja kaatopaikoilla kasvava laji. Sen uhanalaisuuteen ovat vaikuttaneet avoimien alueiden sulkeutuminen ja rakentaminen. Ketoraunikki kukkii heinä-syyskuussa. Maastokäynnillä sitä ei havaittu. Lähialueelta on havaintoja uhanalaisista perhosista.

Jos rautatien eteläpuolen nykyisin avoimille niitty-/joutomaa-alueille suunnitellaan rakentamista, sillä voi olla vaikutusta ketoraunikin esiintymiseen alueella ja tällöin lajin esiintymistä olisi syytä kartoittaa kasvukauteen ajoittuvalla maastokartoituksella. Samat alueet voivat olla myös esimerkiksi perhosten kannalta tärkeitä. Uhanalaisesta perhoslajistosta on havaintoja lähialueelta. Selvitysalueen muilla, kuin rautatien eteläpuolen niitty-/joutomaa-alueilla suojelullisesti arvokkaan putkilokasvilajiston esiintyminen on epätodennäköistä.

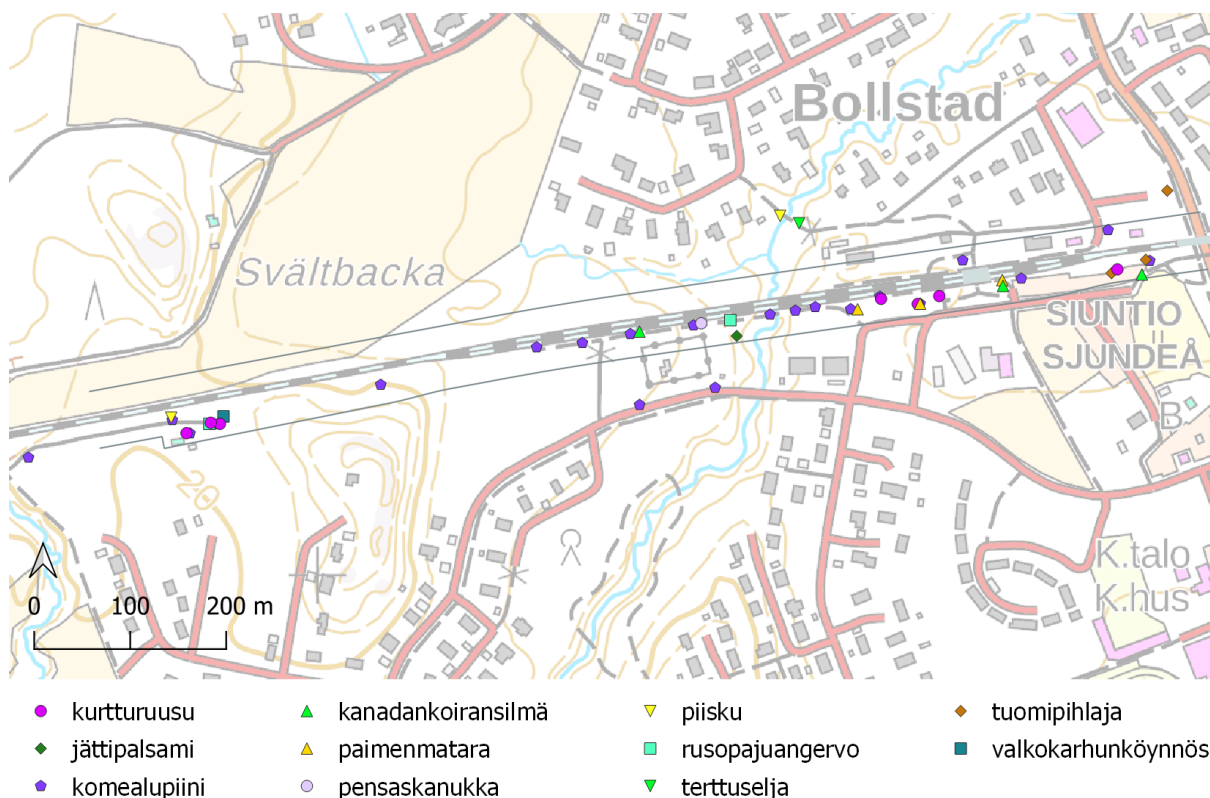

Kuva 4-26. Suojelullisesti huomioitavat lajit selvitysalueella Suomen Lajitietokeskuksen laji.fi-tietokannan (13.11.2024) mukaan.

5 Maastokäynnin muut havainnot

Maastokäynnillä havaittiin useita vieraslajeja. Niiden havaintopaikat on esitetty seuraavassa kuvassa (Kuva 5-1). Haitallisiin vieraslajeihin näistä luetaan kuuluviksi kurturuusu, jättipalsami (Kuva 5-2) ja komealupiini. Havaittu piisku voi olla kansalliseksi haitalliseksi säädetty vieraslaji kanadanpiisku tai isopiisku, tai viljelykarkulainen tarhapiisku, joka ei lukeudu vieraslajeihin. Lajia ei havainnoista määritetty.

Suomen vieraslajilaissa (1709/2015) ja -asetuksessa (1143/2014) on säädetty kansallisesti haitallisista vieraslajeista. EU:n vieraslajiluetteloon sisältyvät lajit on säädetty haitalliseksi vieraslajiksi koko EU:ssa. Vieraslajiluetteloihin kuuluvien lajien maahantuonti, kasvatus, myynti ja muu hallussapito sekä ympäristöön päästäminen on kielletty.

Kuva 5-1. Maastokäynnillä havaitut vieraslajit. Näistä kurturuusu, jättipalsami ja komealupiini ovat haitallisia vieraslajeja.

Kuva 5-2. Jättipalsamia kasvaa selvitysalueella rautatien eteläpuolella Brännmalmsbäckenin puroon laskevan ojan varrella.

6 Yhteenveto alueen luontoarvoista ja tarkastelu selvitystarpeista

Brännmalmsbäckenin puron varressa on rautatien molemmin puolin rehevää lehtomaista lehtimetsää, jossa on melko paljon lahoppuustoa; pääosin ohutta puuta. Puron varren metsät on rajattu arvokkaina luontokohteina. Puuston poistaminen puron varresta heikentää kohteiden luontoarvoja. Puron uoma selvitysalueella on luonnontilainen tai lähes luonnontilainen lukuun ottamatta radan vierustaa, jossa puro alittaa rautatien rummulla. Luonnontilaista purouoman säilymistä koskee vesilain 3. luvun 2 §.

Vanhempi puusto sijoittuu selvitysalueen ulkopuolelle, joten liito-oravan esiintyminen selvitysalueella on epätodennäköistä. Jos rakentamisen vaikutukset ulottuvat selvitysalueena esitetyn suoja-alueen eteläpuolelle, olisi alueelle hyvä tehdä oikea-aikainen liito-oravaselvitys. Itse selvitysalueelta sitä ei katsota tarpeelliseksi.

Jos rautatien eteläpuolen nykyisin avoimille niitty-/joutomaa-alueille suunnitellaan rakentamista, sillä voi olla vaikutusta ketoraunikin esiintymiseen alueella ja tällöin lajin esiintymistä olisi syytä kartoittaa kasvukauteen ajoittuvalla maastokartoituksella. Samat alueet voivat olla myös esimerkiksi perhosten kannalta tärkeitä. Uhanalaisesta perhoslajistosta on havaintoja lähialueelta.

Rakentamisessa tulee huomioida työmaanaikaisten hulevesien hallinta, jottei puroon kohdistu esimerkiksi kiintoainepitoisia valumavesiä. Mahdollisten uusien rumpuputkien asentamisessa tulee huomioida vesieliöiden liikkuminen, jottei rummuista synny vaellusesteitä. Rakentamisvaiheessa tulee huomioida myös vieraslajien leviämisen estäminen koko alueella.

7 Lähteet

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1143/2014, haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta (voimaantulo 1.1.2015).

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R1143&from=FI>

Faunatica Oy 2012. Siuntion Brännmalmsbäckenin puronotkon luontoselvitykset vuonna 2011.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Luontotyyppien punainen kirja. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö. Suomen ympäristö 5/2018. Osat 1 ja 2.

Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta 1709/2015.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151709>

Luonnonsuojeluasetus https://ym.fi/documents/1410903/39422803/luonnonsuojeluasetus_fi.pdf/b4f46902-0807-7a67-8bd6-8b7f0e61eccc/luonnonsuojeluasetus_fi.pdf?t=1703159889634 (28.11.2024)

Luonnonsuojelulaki 5.1.2023/9 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2023/20230009?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=luonnonsuojelulaki#L8P69> (28.11.2024)

Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry (LUVY). 17.9.2019. Tiedote: Tule mukaan talkoisiin Siuntionjoen Brännmalmsbäckenin purolle! Osoitteessa: <https://luvy.fi/tule-mukaan-talkoisiin-siuntionjoen-brannmalmsbackenin-purolle/>

Metsäkeskus, avoin metsä- ja luontotieto. Erityisen tärkeät elinympäristökuviot. Karttapalvelu osoitteessa: <https://metsakeskus.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=a29ae4c4eb7240f0895d4ff93f04df1c> (18.10.2024)

Metsälaki 12.12.1996/1093 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961093> (28.11.2024)

Mettinen, A. 2021. Purokunnostukset ja pohjaeläimistö Siuntionjoen vesistöalueella vuonna 2019. Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry. Julkaisu 14/2021

Mäkelä, K. & Salo, P. 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö. 346 s.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen ympäristö 1/2017: 1–278. Ympäristöministeriö.

Paikkatietoikkuna. Maanmittauslaitoksen karttapalvelu osoitteessa: <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/> (28.11.2024)

Paikkatietoikkuna. Maanmittauslaitoksen karttapalvelu osoitteessa: <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/> (28.11.2024)

Suomen Lajitietokeskus. Tietopyyntö käyttörajoitettuun aineistoon 13.11.2024

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry 2023. Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille. https://lepakko.fi/lepakot/Aineistot/SLTY_lepakkokartoitusohjeet_2023.pdf

Sweco Infra & Rail Oy 2021. Liito-oravaselvitys. Siuntion aseman parantaminen. Väylävirasto.

SYKE, lajiesittelyt, päivitetty 30.11.2022. Kirjojokikorento. Osoitteessa: <https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Kirjojokikorento.pdf>

Vesilaki 27.5.2011/587 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110587> (28.11.2024)

Vieraslajiportaali. Osoitteessa <https://vieraslajit.fi/> (28.11.2024)

Karttojen paikkatietoaineistot, wms- ja wfs-rajapintapalvelut:

- Geologian tutkimuskeskus: kallioperä, maaperä

- Maanmittauslaitoksen avoimet paikkatietoaineistot, kartat, maastotietokanta
- SYKE: avoimet aineistot